

**UNA INSCRIPCIÓ PINTADA AMB DATA CONSULAR
EN UNA ÀMFORA DRESSEL 1 DEL POBLAT IBÈRIC
DE BURRIAC (CABRERA DE MAR, MARESME)**

Jordi Miró

Durant les excavacions realitzades al sector central del poblat l'any 1984¹ en una sitja, es descobriren divuit àmfors i dos *dolia*. Catorze de les àmfors es poden adscriure a diverses variants de la Dressel 1, de les quals ens interessa la que presentava en el coll, en pintura negra, la següent inscripció:

[- -] D o O [- -]
P(ublio) · RVTILIO · L (ucio) I V [LIO - -]

Fa 54 mm de llarg, i les lletres tenen una altura compresa entre els 6 i els 8 mm, llevat de la de la primera línia, que en té 10. Encara que no hi figura cap referència explícita, pensem que es tracta d'una data consular, interpretació més probable que la de propietari del *fundus*, del vi que contenia el recipient, o del seu destina-

¹ Formant part de les activitats realitzades l'any 1984 dintre del «Pla de l'Atur» (Servei d'Arqueologia, Generalitat de Catalunya), els treballs foren duts a terme per N. Benito, F. Burjachs, J.M. Defaus, M. Espadaler i M. Molina, als quals hem d'agrair les facilitats concedides per a l'estudi de les àmfors recuperades a la sitja esmentada. Per a un estudi més detallat de la inscripció de què parlarem, vegeu J. MIRÓ, «Une inscription peinte avec date consulaire sur une amphore Dressel 1 B de l'*oppidum* de Burriac (Cabrera de Mar, Barcelone)», *Documents d'Archéologie Méridionale* 9 (1986) (en premsa).

tari. Coneixem dos cònsols anomenats *P. Rutilius*: els que duen els cognoms *Rufus*, del 105 aC, i *Lupus*, del 90 aC². Ara bé, la conservació d'una L i molt probablement de part d'una I ens inclina a pensar que ens trobem davant del segon cònsol, *L. Iulius Caesar*, el qual va compartir el càrrec amb el segon dels *Rutilii* citats. Per tant, la data de la inscripció, i la de l'àmfora, seria el 90 aC. Lògicament, una altra cosa és la datació de la sitja, la qual cosa ací no ens interessa.

D'altra banda, si el signe de la primera línia el llegim com a D, el podem associar amb el domini (*fundus*), o amb el contingut (*fundanum*).

P·AVT·L·L·O·L·I·

 3 CM

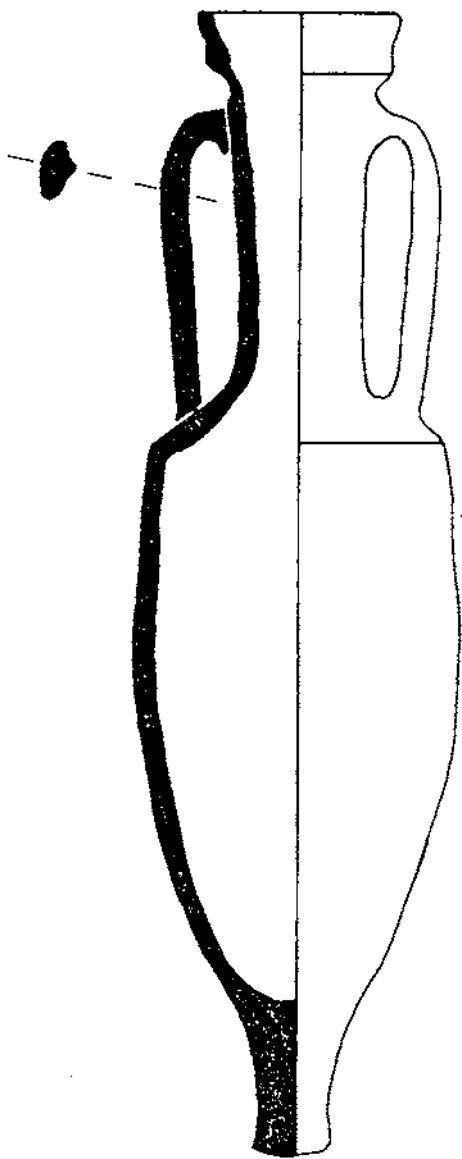
Quant a la tipologia de la peça, l'assimilem clarament al tipus 1 de Dressel³. Tanmateix, hem d'admetre una certa dificultat a l'hora d'adscriure-la a una de les tres variants «clàssiques» de la forma. Efectivament, presenta característiques híbrides entre la A i la B, tot i que més aviat la considerariem com a pertanyent a la segona⁴.

Aquesta datació s'inclou dintre de les més antigues conegudes de

² A. DEGRASSI, *Inscriptiones Italiae*, XIII, «Fasti et Elogia», I, 1947, p. 610.

³ Per una síntesi de la forma, vegeu M. BELTRÁN LLORIS, *Las ánforas romanas en España*, Saragossa 1970, pp. 301-329.

⁴ Els detalls de la tipologia i la seva discussió es poden trobar al nostre estudi citat a la nota 1. Les mesures més importants són les que segueixen: altura: 106 cm; diàmetre de la boca: 16,5-17 cm; diàmetre del llavi: 19-19,5 cm; altura del llavi: 5,8 cm; diàmetre màxim: 28,5 cm; altura del peu: 13,5 cm; capacitat: 26 litres.

25 cm.

la forma⁵. Ara bé, la problemàtica que acabem d'expressar pel que fa a la seva classificació ens fa ser prudents en la seva valoració⁶.

D'altra banda, el color negre no és corrent a les inscripcions amforals tardo-republicanes⁷. Tot i que normalment anaven en vermell, podem pensar que la nostra no és excepcional i, per tant, també s'hi empraria el negre.

⁵ L. CAE. L AVR COS // R (O B) VZAN? // 8?... (L. Caecilius i L. Aurelius, cònsols del 119) a Vallromanes (Barcelona): G. ROVIRA, & R. PASCUAL, «Hallazgo de una ánfora romana con una inscripción pintada», *Información Arqueológica*, 1 (1970), pp. 60-62; C MARIO // L AVR OLI (C. Marius i L. Aurelius, del 103) a Tolosa: *Gallia*, 38, 2 (1980), p. 486, i informacions de M. Vidal; del Castro Pretorio, dues del 102 i una del 101, que esmenten el *falernum*: C. PANELLA, «Retrotorra, porti e mercati: l'esempio dell'Ager Falernus», *Mem. Amer. Acad. Rome* 36 (1980), nota 30; AR(visium?) CER(...num) C POMIT(ini) o DOMIT(i) // Cn. COR (nelio) P LIC(inio) CO(n)S, del 97 (= C.I.L., XV, 2, 4537): A. HESNARD, «Les amphores républicaines, amphores de tradition grecque», dins «Les amphores hellénistiques», a *Céramiques romaines et hellénistiques*, II (en premsa).

La de Tolosa es troba sobre Dr. 1 A, i la de Roma, del 97, sobre la B. Les altres, sobre variant indeterminada.

⁶ En conseqüència, admetem les dificultats per poder situar l'aparició de la variant B a principi del s. I aC, per ara la més recent de totes tres, basant-nos en la nostra inscripció. La problemàtica quant a la inclusió de totes les Dr. 1 dintre de les tres variants i, tal vegada, de la seva inutilitat, la resumeix A. TCHERNIA, *Le vin de l'Italie romaine*, Roma 1986, pp. 312-320.

⁷ Per exemple, d'entre les inscripcions republicanes publicades per Dressel (CIL, XV, 2), tan sols dues van en negre (núms. 4572 i 4632), mentre que les altres van en vermell (J.M. NOLLA, «Una producció característica: les àmfores DB», *Cypsela*, II, 1978, p. 227).